

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 40 K
mesečno 30
za inozemstvo . . . 400 .

Oglašati za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 1 K
mali oglašati do 20 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Milodolčeva cesta št. 16/2
Telefon št. 72

Upravišstvo:

Črna ulica št. 6
Telefon št. 36

Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842

Vitimir Fedor Jelenc

Ljubljana, 10. aprila. Danes ponoči ob 22-15 je umrl urednik «Jutra» Vitimir Fedor Jelenc.

Naš list in vsa slovensko in jugoslovanska novinarstva je zadela bridka in težka izguba. Nocoj je umrl naš ljubi tovariš in prijatelj, še mnogo obetajoči novinar Vitimir Fedor Jelenc, urednik in odgovorni urednik «Jutra». Umrl je sredi svojega delovanja, v najboljši moški dobi, sredi dela, kateremu se je posvetil iz nagnenja in prepričanja, kot idealist, kot pravi kulturni delavec, sejalac misli, resnice, svobode, jugoslovanstva in demokracije. Umrl je, kakor umirajo vojščaki. Že ranjen, ni zapustil svojega zakopa, umirajoč je še gledal v svojo zastavo.

Življenje pokojnikovo je bilo dokaj izven formata vsakdanjega meščanskega življenja pred vojno. V. F. Jelenc je bil rojen 24. decembra 1885 v Senčurju pri Kranju, kot sin tamošnjega učitelja, sedanjega ravnatelja Luke Jelenca, bivšesega organizatorja našega učiteljskega združenja. Že od doma je bil po pokopnik napačen z idejo svobode, demokracije in narodnosti. V študijski dobi se je njegova smer izkristalizirala v smeri našega nacionalizma, ki je bil takrat v polnem razmahu. Po gimnazijskih študijah v Kranju, Ljubljani in na Sušaku, je odšel na Dunaj, kjer je tudi kazal živahno zanimanje za politične dogodke, se poskušal z doneski in ostrimi kritikami, ki jih je naše časopise rado sprejemalo. Zelo priljubljene so bile tudi njegove gledališke kritike, ki so kazale dobro poznanje naših gledaliških potreb in razmer. Ti članki so izhajali leta 1910 v tiskratnem «Dnevu», ki je po neustrašenem radikalnem nacionalizmu pomenil nov pojav javnega življenja in odločno besedo, ki si jo drugi niso upali povedati. Še študent, je Vitimir F. Jelenc bil aktiven in kmalu glavni član «Dneva». Ostru in spretno pero, živahen debater, vedno agilni, često duhoviti, nikdar dolgočasni. Z uspehom se poskušal v lepi literaturi. Leta 1911, igra ljubljanska drama že tudi njegovega dramskega prvenca, «Erasmus Predjamskega». Mnogo zanimivih feljtonov je izšlo izpod njegovega peresa. Tudi tu je najbolj čisto donela narodna struna njegove idealne duše.

Politični dogodki in nagli duševni razvoj takratne naše generacije je takčas docela tvoril Jelencovo politično smer. Leta 1918. odide plameteči mladi svobodnjak in rodoljub iz gnile ermožolte Šusteršičeve dežele v mali, da-leki, nacionalno žareči in plameteči, zvesti Beograd, kjer ga izprva nastavlja v presihajoči, pozneje pa pri okružni upravi v Pirotu in Tetovu. Tu ga je dohitela svetovna vojna. Pohitel se seveda takoj pod orožje, udeležil se več bitk, in prestal tudi oni epični in tragični pohod skozi Albanijo. Bojeval se je z Albanci in Maroderji, z Avstriji in Nemci, gladoval, prežebal, vlačil se z drugimi nesrečniki vred po ledu in snegu in je preživel tudi to najhujšo epizodo svetovne vojne. Iz proklete dežele umiranj je prišel živ. Ne pa zdrav. Kal boleznij ga je spremljala in spominjala dobe, ko je rajski trpel v zavesti, da je naš Piemont, naša Srbija poražena in pogazena in da je prišel čas, ko oboje na k. u. k. Militärgouvernementu Srbe na vrhe. Obupal pa ni, ker je jugoslovanska uada v zmago bila nepremagljiva.

Prišel je na otok Krk, se tam popravil in bil odposlan v Italijo. Ljubeznijski zavezništvo so ga kot bivšega avstrijskega državljana zaprli in kot vjetnika odvedli v tabor Asinara, ki je vsem svojim nekdanjim stanovalcem v strašnem spominu. Tu je dobil še malarijo. Izpuščen je bil šele na več intervencij srbskega poslanika v Rimu, ter odšel nato na odhiti v Zenevo, kjer se je kot udeleževalec propagandnega dela naše emigracije. Potem je odpoval čez Bari v Solun in bil komandir v uredništvo tam izhajajočih «Srpskih novina». Ko so se mu pa vrile moči, je zopet odšel na fronto, na ono slavno solunsko fronto, kjer je tudi on med zagovalec sledil bežecim Avstrijcem na onem zanosnem pohodu v novosovojeno domovino jugoslovansko. Bil je tudi med prvimi solunskimi dobrovoljci, ki so prispeli v Ljubljano.

Za bojna junaštva v raznih pohoilih, spopadih in bitkah je prejel veliko zlato Miloš Obilićovo kolajno za hrabrost pred sovražnikom, dalje francoski in češki vojni križec in albansko spominsko kolajno.

Jugoslavija ne razpravlja o Barošu

POROČILO MINISTRA NINČIČA MINISTRSKEMU SVETU

Beograd, 10. aprila. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je poročal predsednik Pašić, ki je že okrevljal od svoje bolehnosti in je po več dneh domače nege danes zopet predsedoval ministrskemu svetu, o poročilu zunanjega ministra Ninčiča o pogajanjih s predstavnikmi Italijanske vlade v Rapallu. Italija je zopet zahtevala «ureditev» baroškega vprašanja. Ta predlog je Ninčič odklonil in izjavil, da je pooblaščen razpravljati samo o tem, kako se naj izvrši ono, kar je že utrjeno. Pri razpravi o tem poročilu je bilo sklenjeno, da se ne dopusti nobene korektura niti kompenzacija glede

na izvršitev obveznega rapalskega dogovora.

Paris, 9. aprila. (Izv.) «Matin» poročila, da sta se Schanzer in Ninčič sporazumela zaradi Zadra, vprašanje Reke pa da še ni zrelo in da bo rešeno kasneje.

Reška jugoslovanska stranka za takojšnjo izvedbo rapalske pogodbe

Zagreb, 10. aprila. (Izv.) Predsedstvo reške jugoslovanske stranke je poslalo dr. Ninčiču v Genovo brzojavko, v kateri zahteva takojšnjo izvedbo rapalske pogodbe brez vsakega kompromisa in odškodnine za oškodovane Jugoslovane na Reki.

Slovenija dobi upravno sodišče v Celju

IZ SEJE ZAKONODAJNEGA ODBORA. — IZVOLITEV NOVIH PODODBOROV.

Beograd, 10. aprila. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora je predsednik Vujčić naznanil, da je pododbor vrnil čl. 48. in 50. zakona o državnem svetu s pripombo, da se ustanovi šest upravnih sodišč in sicer: v Beogradu za severno Srbijo, v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo in Medlimurje, v Sarajevu za Bosno in Hercegovino, v Celju za Slovenijo in Prekmurje, v Skoplju za južno Srbijo in Crno goro in v Novem Sadu za Vojvodino. Pododbor je dalje predlagal, da naj se po razpustu upravnega finančnega sodišča v Zagrebu stavi vse osebe tega sodišča na razpolago.

Posl. Wilder je nato izjavil, da vstraja pri svoji zahtevi, naj se osebe zagrebskega upravnega sodišča takoj po razpustu prevzame v državni svet, ki bo pridobil s tem štiri izborne strokovnjake. Minister za izenačenje zakonov Trifković je izjavil, da mu je predlog simpatičen in da bo storil vse, da bo imenovane osebe sprejete v državni svet.

Pred glasovanjem je posl. Lazić izjavil, da je na zadnji seji zemljoradnik Joca Jovanović na načelni razpravi glasoval

za zakon, on bo pa glasoval danes proti, kar je izrazil splošen krah.

Zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih je bil sprejet s 16 proti 6 glasom in je bil določen za poročevalca v skupščini posl. Vujčić.

Sprejet je bil tudi zakonski načrt o razširjenju zakona o srezih in okroglih za Crno goro in sicer z 18 proti 3 glasom. Proti so glasovali: radikal Rajčević in demokratska Čubović in Sečurov. Za poročevalca je bil izvoljen posl. Magovčević.

Nato sta še poslanec Sečurov in Jovanović pozvala predsednika, naj poskrbi, da pride zakon o centralni upravi čimprej na dnevni red skupščine. Prihodnja seja se sklize pismenim putem.

Po seji so se konstituirali pododbori in je bil v pododboru za izdelavo volilnega zakona izvoljen za predsednika Ljuba Jovanović, za podpredsednika Kosta Timotijević, za tajnika Ninko Perić, v pododboru za glavno kontrolo Marko Gjurčić, Rado Agatonović in Janko Rajar, v pododboru za državno računovodstvo Rajčević, Lazić in Sečurov.

Seja finančnega odbora

DOKLADE ZA ŽELEZNIČARJE. — IZREDNE DOKLADE ZA SODNIKE. VPRAŠANJE OKROŽNIH SODIŠČ V DALMACIJI.

Beograd, 10. aprila. (Izv.) Danes popoldne je imel finančni odbor svojo sejo, na kateri je najprej prometni minister zahteval, da se ugotovi tolačenje v naradni prometnega ministrstva, kolikor se tiče tehnične osebo. V to osebo se prišteva tehnične osebe po kvalifikaciji, ki ima strokovne šole ali je položilo strokovne izpite ali pa je dovršilo tri leta strokovne šole. Na ta način nepreizkušeno osebo ne pride v poštev pri dokladah, priznanih gori navedenim nameščencem. Zanje pride v poštev povišana draginjska doklada, kakor jih določa ostali državni nastavljenici po tozadevnem zakonu. Načelnik postaje pri železnici dobi 25 odst. višjo draginjsko doklado, kakor ostali državni uradniki istega čina. Izplačevanje draginjske doklade po novi ureditvi naj se takoj uvede. Finančni

odbor je sprejel to stališče ministra saobraćaja.

Minister pravde Laza Marković je referiral na to o želji sodnikov, da se jim vrnejo odvzete izredne doklade, ki so jih dobivali poleg draginjskih doklad. Finančni odbor je bil soglasno mnenja, da je ta želja sodnikov povsem upravičena in da se jej mora najhitreje ugoditi. Ker pa tozadevno v zvezi odborovega poslovanja še ni stavljen noben konkretni predlog, je bilo sklenjeno, da se definitivno to vprašanje odloči na prihodnji seji finančnega odbora, na katerem bo tozadevni formulirani predlog stavljal minister Marković.

Finančni odbor je potem še razpravljal o znižanju števila okrožnih sodišč v Dalmaciji. Razprava se bo tudi o tem predmetu nadaljevala na prihodnji seji.

Ministrski svet

Vpoklic rezervnih sanitetnih oficirjev. — Nova D'Annunzijska akcija?

Beograd, 10. aprila. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je bilo na predlog vojnega ministra Vasića sklenjeno, da se v pokličejo vsi rezervni sanitetni oficirji za en mesec v službo-

vanje, ker vlada veliko pomanjkanje aktivnih sanitetnih oficirjev.

Minister notranjih zadev je referiral na to o vesteh, da pripravljajo D'Annunzio v zvezi z nekim Ornogorcem Jabučaninom proti našemu ozemlju napade in o potrebnih korakih, ki so bili storjeni za osiguranje naše meje proti morebitnim četaškim poskusom s te strani.

Med novinarji je užival velik ugled. Bil je član centralne uprave Jugoslovanskega novinarskega združenja in podpredsednik ljubljanske sekcije te naše velike žurnalistične organizacije. V organizaciji dobrovoljcev je z vnevo vršil tajniške posle.

Padel je vojak. Ob njegovem grobu plaka vdova, stariši, bratje, prijatelji, tovariši. Slovensko novinarstvo je izgubilo odličnega mladega člana, moža sedanjosti in bodočnosti.

I. Jel je vojak. Njegova zastava pa plapolala nepremagljiva.

Čuvala bo nad njegovim spominom.

POGREB TOVARIŠA V. F. JELENCA

se bo vršil v sredo z vojaškimi častmi. Ura se naknadno objavi.

Burna otvoritev genovske konference

ČIČERIN ZA RAZOROŽITEV. — RAZBURJENJE PRI FRANCOZIH. — LLOYD GEORGE MIRI.

Genova, 10. aprila. (Izv.) Danes popoldne ob treh je bila slovesno otvorjena konferenca za gospodarsko obnovo sveta.

Čeprav je pred pričetkom otvoritvene seje močno deževalo, se je pred palačo San Giorgio zbrala velika množica genovskega prebivalstva, ki je hotela prisostvovati prihodu delegatov. Pri tej priliki se je zopet videla priljubljenost Lloyd Georgea, ki si jo je pridobil v Italiji. Že dolgo pred tretjo uro so skoraj vsi delegati prišli v palačo. Ker je dvorana, v kateri se je vršila otvoritvena seja, precej majhna, več poročevalcev ni moglo dobiti prostora v njej. Palača pa je zvezana z direktno žico s poslopjem, kjer se nahajajo novinarji. Senator Artom je čital vsake četrte ure poročila o poteku seje in govore telefonično v novinarsko dvorano. Na ta način je nastala nekaka paralelna konferenca.

Svečana otvoritvena konferenca je potekala veličastveno. Po formalnem pozdravnem govoru je predlagal Lloyd George, naj se De Facta izvoli za predsednika. Predlog, ki ga je podpiral Barthou, je bil z odobravanjem sprejet. Nato je imel De Facta otvoritveni govor, v katerem je izjavil med drugim:

«Več let je že preteklo, odkar se je sklenil mir, toda Evropa ni prišla niti za korak bližje normalnim gospodarskim odnosom. Več kakor 300 milijonov ljudi se ne more preživeti, ker kljub visoki produkciji ni transportnih sredstev, mednarodna trgovina boleha, kar ni mednarodna zaupanja, število katerega ves kapital ne vstvari predvojnega blagostanja. Treba je torej konference, ki bo popravila stroj evropskega gospodarstva. Bratstvo in sprava morata dati tej konferenci pečat. Tu nismo več prijatelji in sovražniki, ne več premaganci in zmagovalci, ampak samo ljudje, ki hočejo vsi skupaj posvetiti svoje moči sodelovanju v svrhu dosege skupnega ideala — obnove Evrope.»

Po De Facti je govoril Lloyd George, ki je žel zlasti burno odobravanje, ko je izrekel stavek: «Mesto Genova, odkoder je svoj čas odplul Kolumb, da odkrije Ameriko, more sedaj izvršiti veliko na-

logo, da odkrije sedaj Ameriki Evropo.» Kot naslednji govornik je dobil besedo francoski minister Barthou, nato Japonec Ishi in končno Belgijec Theunis. Med splošno pozornostjo je naznanil predsednik, da je dobil besedo nemški kancler dr. Wirth, ki je imel svoj govor v nemškem jeziku. Njegov govor je bil preveden v francoščino in angleščino.

Po dr. Wirthu je govoril ruski delegat Čičerin, čigar nastop je tvoril senzacijo dneva in ki je v svojem precej dolgem govoru izrazil upanje, da je genovska konferenca prva izmed več obnovnih konferenc, na katerih se bodo pametno uredili gospodarski odnosi evropskih narodov v znamenju miru in sprave, h katerim pa vodi samo resnična razorožitev vseh evropskih armad. To vprašanje je po njegovem mnenju predpogoj za uspeh obnove konference.

Ko je Čičerin končal, ga je Barthou opozoril na to, da je bila sklicana ta konferenca na podlagi canneskih sklepov. Zato je zmotno mnenje Čičerina, da naj razpravlja konferenca o razorožitvi, ker se o tem v Cannesu ni govorilo.

Nato je zopet Čičerin povzel besedo in dokazoval, da so canneski sklepi dvomni. O razorožitvi je govoril zato, ker je Briand svoječase v Washingtonu izjavil, da Francija ne bo preje razorožila, dokler drži Rusija milijonsko armado. Zato, pravi, je sprožil to vprašanje, da bi že enkrat prišlo do razorožitve Evrope in tudi Francije.

Lloyd George je skušal pomirljivo vplivati na razgnete duhove ter zraznati položaj. Predlagal je, naj se zaenkrat skinejo z dnevnega reda vsa vprašanja, ki bi utegnili napraviti spore in naj se razpravlja v prvi vrsti o gospodarskih problemih. Če se pozneje udeležijo konference tudi Amerika, bo s tem dana eventualna možnost, da se razpravlja tudi o drugem. Prosil je Čičerina, naj ne razbije konference s tem, da ji vsiljuje v obravnavo že v začetku nove probleme. V istem zmislu je govoril tudi predsednik De Facta, ki ni dal besede več niti Čičerinu niti Barthouju in zaključil sejo preden je mogla izbruhniti nova ostrost.

Italija proti Mali antanti

RAZDELITEV DELA NA GENOVSKI KONFERENCI — NASPROTJE MED ZAVEZNIKI.

Genova, 10. aprila. (Izv.) Na seji v torek se bodo osnovala komisije, ki bodo izvršile glavno delo konference. Namenovano je 7 ali bolje rečeno 8 komisij. Komisije so:

- 1.) Komisija, obstoječa iz 32 članov, za izvršitev v canneskih resoluciji od 15. januarja določenih načelnih smernic.
- 2.) Komisija za finančna vprašanja.
- 3.) Komisija za gospodarska vprašanja.
- 4.) Komisija za prometna vprašanja.
- 5.) Komisija za pravna vprašanja.
- 6.) Komisija za redukcijo sklepnih protokolov.
- 7.) Komisija za verifikacijo mandатов.

Razen tega bi se osnovala še ena komisija za proučevanje vprašanj, ki ne spadajo v kompetenco teh sedmih komisij. Nemčija bo zastopana v vseh komisijah. Manjše države se bodo razdelile na skupine. Rusija bo imela svojega zastopnika le v prvi komisiji in v podkomisijah.

Pred temi sklepi, ki so se storili na plenarni seji zaveznikov v nedeljo, so se že vršile ljute debate. Francoski delegat Barthou je večkrat zapustil sejo, da stopi v telefonsko zvezo s Poincaréjem. Barthou je zahteval, naj De Facta omeni že v otvoritvenem govoru, da bo vsaka razprava o reparacijem vprašanju

tudi po ovinkih, a. pr. v zvezi z razpravo o valutnem problemu izključena. De Facta in Lloyd George sta se temu protivila ter je tudi njuno stališče zmagovalo.

Zivahne debate je povzročila tudi razprava o ruskem problemu. Pokazala se je isto grupiranje: Francija proti Angliji in Italiji. Pri francoskih delegatih se je pokazala bojazn, da bi se v komisiji, v kateri se bo razpravljalo to vprašanje, nudila možnost sprostiti take probleme, ki so bili do sedaj od razprave izključeni. Predlagali so, naj se pri tej komisiji osnuje podkomisija, v kateri bi bile zastopane le države, čijih zastopniki tvorijo vrhovni svet. Italija in Anglija sta parirali ta predlog s tem, da sta sicer priznali potrebo te podkomisije, da sta pa izjavili, da bi z osnovanjem te podkomisije postala glavna komisija nepotrebna, ako ne bi Nemčija in Rusija bile zastopani v podkomisiji.

Francozi so nadalje zahtevali, naj bo v ojej zastopana tudi Mala antanta. O tem se končnoveljavno še ni ničesar sklenilo. Sklenilo se je le, da se bodo prilegnile v komisijo še 4 druge države, ki se bodo določile na plenarni seji. Anglija in Italija sta torej tudi ob tej priliki prepredili, da bi se Mala antanta priznala kot enotna skupina.

Čičerin o razmerju med Rusijo in Jugoslavijo

Beograd, 10. aprila. (Izv.) Poročevalac «Politike» A. Milosavljević je imel v Genovi razgovor z vodjo ruske delegacije Čičerinom. Na vprašanje, ali pričakuje od konference kak uspeh, je Čičerin odgovoril: «Upam, da pride do sporazuma med narodi. Mi želimo mir in smo s tem namenom prišli tudi v Genovo. Potrebno pa je, da pride hitro do sporazuma.»

Na vprašanje, ali namerava sovjetska vlada nadaljevati svojo dosedanje politiko proti Jugoslaviji, je Čičerin pripomnil: «Dokler nismo imeli v Rusiji enotne fronte in smo se morali boriti proti več sovražnikom, smo razvijali agitacijo ta-

di po drugih državah, da smo tako olajšali položaj v domovini. Sedaj nas nikdo več ne napada in zato tudi mi nimamo nobenega povoda, da bi se vmešavali v notranje razmere drugih držav. Vsaka država naj dela kar hoče. Mi smo že hoteli obnoviti odnose z Jugoslavijo, a je beogradska vlada odbila našo prošnjo, češ da se neče pogajati s sedanjim režimom v Rusiji. Sovjetska vlada bo srečna, ako more stopiti zopet v stike z Jugoslavijo, ki nima nobenega povoda za to, da trpi caristično propagando proti Rusiji v svoji državi.»

Sijajni zbor zaupnikov JDS v Mariboru

Maribor, 9. aprila.

V veliki dvorani Narodnega doma se je danes dopoldne vršil zbor zaupnikov JDS, za mariborsko volilno okrožje, ki je bil naravnost sijajna manifestacija demokratske misli v najsevernejši pokrajini naše države. Iz vseh stajerskih okrajev, iz Koroške in iz Prekmurja je prihitelo nad 400 najodličnejših zastopnikov jugoslovanske demokracije. Zbor je bil prava demonstracija proti lažnim trditvam opozicijskega časopisa, ki se neprestano tolaži, da »JDS nazaduje«. Zrelo naziranje na politični položaj so pokazali zaupniki z odobritvijo koncentracijske akcije posl. Kukovca, ki jo hoče novo ustanovljena okrožna organizacija z vneto podpirati in nadaljevati. Posebnega pomena je bila številna udeležba zastopnikov našega obrtništva, ki so na usta svojega voditelja Rebeke ostro obsodili vse poskuse, ki hočejo z organizacijo nekake stranke »pridobitvenih slojev« zanesti v naše politično življenje nove zmede v prilog osebnim ambicijam ljudi, ki ne razumejo, da taka akcija slovenskega obrtnika v najširšem pomenu te besede ne bi ojačila, temveč je izolirala. Obrtniki so tudi priznali, da je edina njihova zvesta zaščitnica, katera je dosegla tudi pozitivnih uspehov, demokratska stranka. V organizatornem ozirju je storil zbor važne zaključke. V okviru demokratske stranke in v organizirni zvezi z ljubljanskim načelstvom, katerega poslevoedi podpredsednik dr. Ravnihar je simpatično aklamiral predsedoval mariborskemu shodu, se je ustanovila enotna okrožna odnosno oblastna strankina organizacija s sedežem in tajništvom v Mariboru, ki bo z novo vneto nadaljevala delo za idejo demokracije. Za predsednika organizacije je bil izvoljen preizkušeni napredni narodni bореc g. Ivan Rebek iz Celja, kateremu je pridelen skrbno izbrani širši in ožji izvršilni odbor. Mariborska okrožna organizacija prične v najkrajšem času izdajati svoje oficaljno glasilo, tednik »Novi list«, katerega ime znači na sebi pravo. Ni pozabljeno, kako odlični poborniki napredne nacionalni misli na Stajerskem je bil nekdanj celjski »Narodni list«.

Shod je trajal skoraj 4 ure ter je napravil na vse najugodnejši vtis. Sadovi ne bodo izostali.

Shod je otvoril ob 10. uri podpredsednik načelstva JDS, dr. Vladimir Ravnihar z lepim govorom, v katerem je povdarjal edinstvo stranke, od Triglava do Soluna. Govornik je na to razlagal vse težave, ki so združene z ureditvijo in konsolidacijo take države kot je naša, sestavljena iz različnih delov. Težko je v takih razmerah vladati, lahko je pa biti v opoziciji. Demokrate je večkrat nikalo odstopiti od vlade in se omejiti na kritiko, toda državni, narodni interes jim gre nad strankarski. Današnja opozicija pa je nezmogljna in nesposobna za pozitivno delo. Govornik pozivlja na smotreno delo v smislu programa JDS.

Zivahno pozdravljen je prevzel besedo dr. Kukovec, ki je očrtal položaj demokracije v državi in orisal je razmere v naši napredni javnosti, ki je razcepljena, in zato brez dovoljne moči. Demokratsko stranko se napada, češ, da je protisocialna, v Ljubljani so pa pretekli teden na shodu ravno oni krogi, ki naj bi jih demokratska stranka podpirala proti revežem, demonstrirali proti govorniku, češ, da je preveč socialen! Demokracija v naši državi se ima boriti proti dvem reakcijam: proti klerikalni in prot radikalni. V tem boju je pa vendar dosegla lepe uspehe. Govornik obširno razpravlja o nalogah napredne slovenske javnosti, ki mora združiti svoje sile, ako hoče, da ostanejo zagotovljene velike pridobitve, ki jih je narodu prineslo osvobodjenje in ujedinjenje. (Govor posl. Kukovca priobližno obširno. Op. ur.)

Prisrčno so zaupniki aklamirali tudi dr. Kramerja, ki je podal obširno poročilo o političnem položaju v državi, posebej z ozirom na slovenski del naroda, ki se pritožuje nad nerazumevanjem njegovih gospodarskih in drugih potreb. Mnogo smo krivi sami. Mesto da bi pozitivno sodelovali pri urejanju države se večina slovenskih političnih predstavnikov nahaja v brezplodni opoziciji in negativni kritiki. Naravno je, da je veljavna slovenskega plemena v državi v takih razmerah mnogo manjša, nego to zasluži. Sedaj stojimo pred novimi političnimi nalogami. Na vrsto pridejo cele serije volitev, ker se bodo volili zastopniki v srezka in oblastna zastopstva in tudi do volitev za v narodno skupščino ni več daleč. Pričakovati jih moramo najpozneje prihodnjo spomlad. Govornik učinkovito dokazuje potrebo koncentracije vseh naprednih jugoslovanskih sil.

Odlični voditelj obrtnikov g. Iv. Rebek, simpatično pozdravljen, je najprej izrazil svoje veselje, da so se v tako velikem številu zbrali zastopniki obrtniškega stanu zlasti tudi iz Prekmurja in iz Koroške. Obrtniki, ki imajo v demokratski stranki svojo najmočnejšo zaščitnico ostro obsojajo poskuse, ki gredo za tem, da z ustanovitvenjem raznih stanovskih političnih organizacij pod eno ali drugo firmo cepijo napredne sile. Zavedni slovenski obrtnik se ne bo dal zapeljati na tak lim. Združimo se vsi, ki pošteno mislimo in ki hočemo da se naše gospodarstvo harmonično razvija v demokrat-

ski stranki. Rebekova izvajanja so bila sprejeta z burnim odobravanjem.

Peti govornik, g. Lovro Petovar je govoril o potrebah slovenskega kmeta, dr. Reisman pa je prav zanimivo predaval o kulturnem delu, ki ga je pri nas veliki premalo.

Zupan Podlessek iz Prekmurja je bil navdušeno pozdravljen, ko je na kmetosko-preprost način pozdravil zborovalce. Dr. Zdošek, brežiški zupan, je govoril o upravni razdelitvi slovenskega ozemlja in izrazil nado, da ostane sodna razdelitev kar se tiče Posavja nespremenjena. Končno je g. Bizjak iz Celja zelo zanimivo govoril o zahtevah obrtnikov.

Po referatu dr. Lipolda je bilo sklenjeno, da se začne čimprej izdajati poljuden tednik za mariborsko okrožje. Tednik se bo imenoval »Narodni list«.

Končno so bile na predlog g. V. Spindlerja soglasno sprejete sledeče resolucije:

Delovni program nove okrožne organizacije.

Okrožna organizacija Demokratske stranke za mariborsko volilno okrožje, sloneč v polnem obsegu na programu Demokratske stranke, sprejetem na kongresu 30. in 31. oktobra 1921 v Beogradu, na programu absolutnega narodnega in državnega edinstva ter široke dekoncentracije uprave v samoupravnih enotah, pozdravlja ustanovitev mariborske oblasti kot prvi korak k udeleževanju naroda v obsežni samoupravi. Istotako bo z vneto delovala za program glede zemljoradniške in ekonomske politike sploh, kakor tudi za program glede kulturne, zdravstvene in socialne politike.

Vse svoje sile hoče posvetiti zlasti gospodarskemu delu ter z vneto negovati krajevne gospodarske interese mariborskega okrožja potom svoje politične, gospodarske in kulturne organizacije ter po svojih zastopnikih v skupščinah samoupravnih korporacij.

Smatramo za prvo in glavno nalogo naše zakonodaje, da omogoči povzdigo naše kmetijske, obrtniške in industrijske produkcije, da pospešuje kmetijsko, obrtno in trgovsko strokovno šolstvo, strokovno organizacijo ter zadrugištvo, da ne pripušča s preostrimi fiskalničnimi odredbami upropaščati naših produktivnih slojev, ter da štiti s primernimi socialnimi zakoni zlasti tudi našega malega človeka, katerega interesi so v svojih skrajnih konsekvencah tesno vezani na interese naših produktivnih slojev.

Regulacija valute in saobračaja je nujni postulat razvoja in napredka naših gospodarskih slojev, s katerim v tesni zvezi je pa tudi dobrobit naših konzumentskih krogov. Enako važnega pomena je tudi moderna ureditev našega carinskega sistema.

Smatramo, da so vse naprave, ki so bile last bivše dežele Stajerske in so po prevratu prešle v upravo likvidacijske komisije, nedotakljiva last bodočih mariborske oblasti, ter obsojamo vse poizkuse, napraviti te naprave za predmet privatne spekulacije.

Zbor zaupnikov z zadoščenjem odobrava iniciativo poslanca dr. Kukovca, ki je v ministrskem svetu dosegel sklep, da se takoj pristopi izenačenju davčnih bremen v vsej državi. Postopke, kakor je n. pr. naknadno predpisovanje davka na vojni dobiček za leto 1920, smatramo zaupniki zaradi oškodovanja zdrave kontinuitete v zasebnih gospodarskih podjetjih za škodljive ter podpirajo vsako legitimno gibanje za vzpostavitev pametne kontinuitete v obdačenju.

Socialni in gospodarski program organizacije je izvajati smotreno v ti smeri, da se križča in ponižujoča pomanjkanja vseh slojev, ki trpe na posledicah neurejenega poveljnega družabnega stanja, čimprej odpravi. Gospodarski smoter organizacije ne more biti le čuvanje posestnega stanja posedujočih slojev, ampak podpiranje privatne in zadrugne podjetnosti v poljedelstvu, obrti in industriji. Z ozirom na značaj Slovenije vidi organizacija njen gospodarski procvit v bližnji bodočnosti v prav posebnem pospeševanju obrtne podjetnosti.

Za koncentracijo naprednih sil.

Zbor zaupnikov JDS mariborskega volilnega okrožja dne 9. aprila 1923 v Mariboru odobrava iz ozirov gospodarskega in kulturnega napredka tega okrožja akcijo za združitve naprednih organizacij, ki so za državno edinstvo in pozitivni gospodarski program. Z obžalovanjem vzame na znanje, da vodstvi stranke samostojnih kmetov in narodnih socialcev nista dotičnega poziva za sporazumevanje sprejeli in sta ga brez razlogov odklonili v kljub drugičnim sklepom, oziroma željam velikega dela članstva teh strank. Okrožnemu odboru se nalaga, da v interesu napredka okrožja nadaljuje akcijo za koncentracijo zlasti v svrhu izvedbe volitev v oblastno skupščino.

Spominjajte se naših obrambnih društev!

Darujte za Jugoslovansko Metodo, za Društvo sv. Cirila in Metoda in za Gosposvetski Zvon!

Pouk ministra Pribičevića posl. Brandnerju

Posl. Brandner je stavil na ministra prosvete Svetozarja Pribičevića vprašanje, ali res namerava vlada ukiniti nekatere fakultete v Ljubljani, ali je minister pripravljen potrditi profesorje, predlagane mu od tehniške fakultete in da li je voljan izposlovati, da se vse prostore v bivšem dvorcu odstolpi lastniku t. j. ljubljanski univerzi.

Minister Pribičević je sedaj poslal g. Brandnerju pismen odgovor, da vlada sploh ni razpravljala o ukinitvi poodnih fakultet na nobeni domači univerzi, pa tudi ne na ljubljanski. Profesorje, za katere je bila postavka v proračunu, je vse potrdil. Tudi je stavil pravočasno ministru financ predloge radj rednih in izrednih potrebščin za ljubljansko univerzo. Že pred letom dni je minister Pribičević dosegel sklep ministrskega sveta, da se izprazni deželni dvorec za univerzo. Tudi je opetovano podvzel razne korake v doseg tega namena. Kar se tiče vprašanja, kdo je lastnik dvorca, opozarja minister Pribičević gospoda poslanca, da je dvorec last bivše imovine dežele Kranjske.

Iz odgovora ministra Pribičevića se posl. Brandner lahko mnogo nauči in lahko vidi, da je o ljubljanskih razmerah boljše poučen največji centralist, kot pa slovenski avtonomist. Poslanec Brandner niti ni vedel, čigava last je dvorec, pa je vseeno v interpelaciji trdil, da je last univerze. Posl. Brandner bi lahko v Ljubljani izvedel, da je žepred letom dni prišel semkaj na podlagi sklepa ministrskega sveta ukaz za izpraznitev dvorca za univerzo. Minister Pribičević ga je sedaj poučil, da ni kriv »centralizem«, ki je vrlo dobro za univerzo funkcioniral, ako so še danes uradi v dvorcu, pač pa slovenska — avtonomija!

Ministrovo zatrdilo, da vlada ni niti sklepala o ukinitvi medicinske fakultete, bi lahko posl. Brandner čital že pred meseci v »Jutru« in bi si tako prihranil blamažo, da je dobil od ministra odgovor, ki dokazuje njegovo popolno ignoranco o vseučiliških stvarih. Sedaj imajo menda zadosti tudi oni trije gospodje profesorji, ki so radi tega protestirali na shodu proti vladi.

37.000.000 Rusov umira!

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kopice žita gnujejo v skladiščih, evropska mesta se potapljajo v alkoholu in veseljačenju... V širnih stepah Rusije pa čaka 37.000.000 ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žoga je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kalj v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živinice in poslednje bilko in sedaj umira... Ruske matere rotijo v žaljem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se vdajajo v strašno usodo smrti.

37.000.000 ljudi strada, od katerih pretj 19.000.000 neposredna smrt, če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zveze rdečih križev, je v septembru leta 1921. prošil evropske vlade za posojilo v znesku 5.000.000 funtov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene belo ženo s poveljskih poljan! Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je samo Anglija izdala 20.000.000 funtov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je samo mala Slovenija poplala v enem letu eno tretjino zahtevane vsote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi ob Volgi. Ob dvajseti uri so vendar pričela razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zbršemo s sebe greh brezbržnosti in trdosrčnosti. Obrčamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladu umirajo. Ljudje, pomagajte ljudem! Slovenci, pomagajte otrokom, starišem in vdovam tistih milijonov ruskih vojakov, ki so s hekatombami svoje krvi v Karpatih gradili temelje vaše svobode. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci, prihitite na pomoč kmetom in delavcem!

Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji.

Politične beležke

+ Opozicija je pričela s pozitivnim delom. Tako se glase razveseljava poročila iz Beograda. Doslej so znali samo zanikavati, odklanjati, kritizirati, napadati. Toda zora puce, bit čedana: Ko je večina poslancev, vladna večina, spoznala, da se z dosedanjo dieto ne da več izhajati v Beogradu, so se klerikalni poslanci takoj pridružili temu spoznanju in predlog na zvišanje poslanskih dnevnice je bil sprejet soglasno. Vsa znamenja kažejo, da ta opozicijska vlna še ne bo prenehala in da dietna pozitivnost ni izhajala samo iz trenutnega navdušenja. Dočim so na primer glasovali go spodje opozicijskeleci proti uradniškim draginjakim dokladam, proti železniškim investicijam itd., so v finančnem

odboru s pozitivnostjo, ki jo vsa priznanja vredna, zahtevali, naj finančni minister najde novih dohodkov, da se znatno zvišajo plače duhovništva. Pa tudi ta silni napor še ni izčrpal vse opozicijske pozitivnosti. Pri glasovanju o kraljovi civilni listi so sicer opozicionalci, med njimi našj klerikalci, glasovali še proti, — da bo tudi republikanec Gosar imel veselje, — toda izjavili so na vsa usta poslanca Šimraka, svojega klubskega govornika, da so načelno za civilno listo in da glasujejo proti predlogu le v znak protesta proti radikalcem, katerim se je s civilno listo tako mudilo, da niso počakali na sporazum z opozicijo in za soglasen sprejem civilne liste! — Pa ne, da bi grozeči razkol v stranki del klerikalcev vodil na pota... državotvornosti?

+ Fašisti zahtevajo, da se rapalski sporazum anulira. Na milanskem sestanku poslancev fašistovske stranke se je razvila živahna debata tudi o reškem vprašanju. Na sestanku so bili navzoči vsi glavni voditelji stranke. Giunta je rekel, da italijanska vlada ne uvideva, da je reško vprašanje v zelo kritičnem stadiju in da je treba podpirati fašiste, da se ne izvrši rapalski ugovor. Giurati je izjavil, da se je pod pritiskom vlade moral odpovedati ponujeni mu časti šefa reške vlade. Nato je Mussolini predlagal dnevni red, s katerim se konstatira, da je rapalski ugovor absurd, in ki poziva narodne poslance, da delajo na to, da se tretja cona ne evakuira, češ, da tudi Jugoslavija ni izvršila onih klavzul pogodbe, ki so v korist Italije. Giurati, Stefani in drugi so pozivali poslance, da sestavijo knjigo, v kateri naj se poroča o dogodkih na Reki in o delovanju fašistov. Italijanska vlada mora obnoviti Reko in Zader.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Torek, 11. aprila: Zaprt.

Sreda, 12. aprila: »Hamet«. Izv.

Četrtek, 13. aprila: Zaprt.

Petek, 14. aprila: Zaprt.

Sobota, 15. aprila: Zaprt.

Opera.

Torek, 11. aprila: Gostovanje ge. Vesel-

Pola iz Zagreba; »Hofmanove... ipo-

vedke«. A.

Sreda, 12. aprila: »Luiza«. D.

Četrtek, 13. aprila: Zaprt.

Petek, 14. aprila: Zaprt.

Sobota, 15. aprila: Zaprt.

Koncert Dane Gobler-Golljeve, ki se je vršil snoč v filharmonični dvorani, je bil srednje obiskan. Umetnica je nastopila s programom, kakršnega se loti le malo virtuozov in nam je pripravila enega izmed najlepših koncertov te sezone. Žela je burno pohvalo in prejela dva lepa šopka. Podrobnije o koncertu sledi. Sentiakobski gledališki oder v Ljubljani Florijanska ulica 27/1. Danes v torek 11. aprila ob 8. uri zvečer Rovettova krasna drama »Nepošten«, ki je ena najboljših italijanskih dram. Predprodaja vstopnic v sentiakobski knjižnici od 5. — 7. ure zvečer.

Mariborsko gledališče pripravlja za uprizoritev Smetanovo opero »Prodana nevesta«, ki bo prva opera, ki se bo izvajala v Mariboru. — V soboto dopoldne se je uprizoril v mariborskem gledališču Molierov »Skopuh« kot dijaška proslava Moliera. Pred uprizoritvijo je predaval pisatelj g. Šilih o Molierjevih dramah.

Na mariborski ljudski univerzi predava v sredo 13. t. m. urednik B. Borko o »Bodočnosti človeštva« ter o pomenu naše dobe v socialnem in kulturnem razvoju človeštva.

Skladatelj Marij Kogoj je, kakor doznavamo, dogotovil libreto za svojo enodeljansko opero po Presernovem epu »Krst pri Savici«. Komponist sedaj sklada glasbo k tekstu.

Sport

NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME.

Zagreb: Gradec. Iz Gradca nam poročajo: V nedeljo se je vršila tukaj nogometna tekma med reprezentančnim moštvom Gradca in moštvom Zagreba. Ker so Zagrebčani nastopili brez igralcev Gradjanskega, njihova igra gotovo ni nudila najboljše, kar premore Zagreb v nogometu. Občudovanja vredna pa je bila njihova mirna in preudarjena igra. Tekma je pričela z napadom Gradčanov, vendar pa je bila obramba Zagrebčanov na svojem mestu. V daljšem poteku igre so se izkazali domačini kot slabše moštvo, vendar pa je kljub premoči Zagrebčanov ostala tekma neodločena z 0:0.

Tekme v Sloveniji. Nogometne tekme v Ljubljani so bile vsled močnega dežja odpovedane. Od mariborskih tekem omenjamo tekmo Ilirja: Rapid, pri kateri je bila Ilirja stalno v premoči in zmagala s 4:2. Igričje je bilo veled dežja zelo slabo, vsled česar igralci tudi niso mogli pokazati svojih zmognosti.

Praške tekme. Slavlja je premagala dunajski Sportklub z 2:0. Dunajčani niso bili kos svojemu nasprotniku. Med igro je bil en Dunajčan ranjen. Prvi gol za Slavljo so napravili Dunajčani sami. D. F. C. je porazil Leipziger Bewegungsspieler s 3:1. V Brnu je tekma med dunajskim Sturm 1914 proti braskemu Sportklubu ostala neodločena 2:2 (2:0).

Prvenstvene tekme na Dunaju. Po nedeljskih tekmah se je stanje v prvenstvu nekoliko izpremenilo. Na prvem mestu je sedaj Hakoah, in sicer z eno točko pred Sportklubom, ki pa je dosedaj igral dve igri manj kot Hakoah. Na tretjem mestu so Amateuri. Izidi v nedeljo so nastopni: Hakoah: Rapid 3:1 (1:1). Hakoah je nudi enotno igro. Amateure: Wacker 4:2 (2:0). Amateure vso igro zelo v premoči. Najboljša letošnja tekma Amateurjev. Rudolfsbügel: Simmering 2:0 (2:0). Floridadorfer: Ostmark 2:2 (2:1). Prvenstvo v II. razredu: W. A. C.: Gersthof nepričakovano 2:1 (1:1). Slovan: Sportfreunde 6:0 (2:0).

Anglija: Škotska: V nedeljo je angleško moštvo premagalo škotsko moštvo s 1:0.

Sportni klub »Primorje« pozivlja vse člane nogometne in lahko-atletične sekcije, da se redno udeležujejo treningov, ki se do ograditve novega prostora vrše začasno še na igrišču za Aleksandrovo vojašnico, in sicer vsak ponedeljek, sredo in petek od 15. ure naprej. Obenem se naprošajo vse dame, ki bi hotele sodelovati v ženski lahkoatletični in plavalni sekciji, da se pismenim potom prijavijo klubovemu tajništvu, Ljubljana, Konjušna ulica 12/L.

OBČNI ZBOR KOLA JUGOSLOVENSKIH SESTER.

V nedeljo popoldne se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani I. redni občni zbor najbolj marljivega in zaslužnega našega ženskega društva, Kola jugoslovenskih sester. Zborovanje je počastil tudi pokrajinski podnamestnik dr. Vilko Baltič.

Komaj eno leto obstoja Kolo v Ljubljani, vendar pa more gledati že na tako ogromno in plodonosno delo, kakor maloktero društvo. Sicer pa je tako iz blagajniškega kakor tudi tajniškega poročila razvidno, da se naše Kolašice zavedajo vzvišenih humanitarnih ciljev društva. Kakor mravlje in čebelnice delujejo v številnih oddelkih, ne stršeč se nobenih žrtev. In priznati moramo, da njihovo delovanje ni neopaženo v javnosti, ki se vedno z veseljem odzivlja klicem in vabilom Kolašic.

Zborovanje je vodila predsednica, ga. Franja dr. Tavčarjeva. Iz tajniškega poročila gđ. Vilme Beniger omenjamo, da ima društvo ob priliki obletnice že 6326 rednih članic, 15 ustanovnic in 3 pokroviteljice in 20 podružnic.

Društvo je imelo v preteklem letu 129 tisoč 639 K 31 vin. dohodkov in 107.609 K 31 vin. izdatkov. Staremu odboru je bila z velikim odobravanjem izrečena zaupnica.

Mučen vtis je napravila po končanih razpravah ugotovitev predsednice Franje Tavčarjeve, da so vse članice, somišljenice SLS, izstopile iz odbora, češ da se čutilo »osamljene«, čeprav je Kolo strogo nepolitično društvo.

Pri volitvah je bila z viharim odobravanjem izvoljena zopet za predsednico ga. Franja dr. Tavčarjeva, v odbor pa sledeče članice: ga. Milena dr. Zerjavova, ga. Vida dr. Baltičeva, ga. Helena Pajničeva, ga. Antonija dr. Ravniharjeva, ga. Marija Wessnerjeva, ga. Marija Engelmanova, ga. Maša Gromova, ga. Marija Počkarjeva, ga. Tilka dr. Zhašnikova, ga. Ela Berbučeva, ga. Marija dr. Kokaljeva, ga. M. Pristovova, ga. Minika Gašperlinova, ga. Marica dr. Kuharjeva, ga. Marinka Dokičeva, ga. Marija Petrovičeva, ga. Vika Kraigherjeva, ga. Dragica Mulčeva, ga. Ruža Šantelova, gđ. Vilma Beniger, ga. Marjanca Lindnerjeva, ga. Marija Šičeva, ga. Karolina Šapčeva, gđ. Moška, ga. Berta Medica, ga. Marija Rozmanova, ga. E. Marušičeva, ga. Mary Tomazina, ga. Giličhova, gđ. Hübšerjeva, ga. M. Kokalje-Trškanova in gđ. Helena Franketova.

MAJDIČEV PAROMLIN V JARŠAH VPEPELJEN.

Strašen požar je v nedeljo popoldne popolnoma vpepelil veliki paromlin Franca Majdiča v Jaršah (tvrda P. Majdič). Milnsko poslopje je zgorelo do tal in uničene so vse velikanske zaloge žita in moke. Škoda se cenl najmanj na 50 milijonov kron in je oškodovanih cela vrsta trgovcev, ki so imeli svoje žito v mlinu.

Ogenj je nastal ob tričetrt na pet popoldne. V mlinu ni bilo ne žive duše in tako se je plamen lahko nemoteno razpasel. Požar so opazili domačini šele v trenutku, ko so se pričeli valiti iz milnskega poslopja skozi streho gosti oblaki dima. V trenutku so bile vse Jarše na nogah in tudi gasilna društva so z vseh strani drvela na kraj nesreče. Pozno zvečer so prispeli celo gasilci iz Ljubljane. A bilo je vse zaman. Ogromni ognjeni valj so objeli že vse poslopje in našli v velikih zalozah blaga bogato hrano. Strašna vročina je silno otežkočala reševalno delo. Močna burja je požar še podpihovala in raznašala iskre na vse strani.

K sreči ni bilo v bližini nobenih drugih poslopj, sicer bi nedvomno tudi ona izgnila v ognjenem morju. Kako strašen požar je bil, je razvidno iz tega, da je bilo opažati žarenje neba celo iz Ljubljane. Kako je nastal ogenj, ne ve nihče. Ni izključeno, da je bila vmes zlobna roka, aklprav so to za enkrat samo govorice. Požar je divjal vso noč v nedeljo in ga tudi še včeraj gasilci še vedno niso mogli popolnoma ugasiti.

* **Prireditve o priliki kraljeve poroke.** Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja: Priprave za svečanosti ob priliki poroke Nj. Veličanstva kralja vodi pod predsedstvom načelnika v ministrstvu za prosveto Branislava Nušića poseben odbor v Beogradu, ki bo sestavljal oficijelni spored svečanosti in tudi odredil vse potrebno glede udeležbe Slovenijo pri teh svečanostih. Ker je ta odbor v stalni zvezi s predsedstvom pokrajinske uprave, se obvešča javnost, naj se glede vseh nameravanih prireditve s strani Slovencev obrne na predsedstvo pokrajinske uprave.

* **Pokrajinski namestnik v Trbovljah.** V nedeljo dopoldne je pokrajinski namestnik gosp. Ivan Hribar službeno posejil Trbovlje. Na kolodvoru so ga pričakali zastopniki državnih oblasti, občine in rudnika ter deputacije raznih organizacij, v Trbovljah samih pa sta ga sprejeli obe požarni brambi. Sokol, uradništvo, deputacije delavstva, šolska deca z učiteljskim ter rudniška godba. Gospod namestnik je sprejemal v šoli deputacije delavstva in drugega prebivalstva ter zastopnike trbovlskih in okoliških občin. Opoldne je priredil g. namestnik v restavraciji «Forte» obed, s katerega je bila poslana vdanostna brzojavla kralju Aleksandru. Z vlakom ob 13.30 se je vrnil g. namestnik v Ljubljano.

* **Zadušnica za škofom Strossmayerjem.** V zagrebški stolnici se je v soboto vršila zadušnica za velikim narodnim dobrotnikom in apostolom jugoslovanstva škofom J. J. Strossmayerjem. Zadušnici, katero je služil škof dr. Lang, so prisostvovali zastopniki skoraj vseh kulturnih društev s pokroviteljstvom Jugoslovanske akademije nadškofom dr. Banerjem na čelu, pokrajinski namestnik Demetrevič, general Tucaković z 200 oficirji, župan Heinzl in mnogoštevilno občinstvo.

* **Notranje posojilo potom loterije.** Kakor poročajo beograjski listi, namerava finančni minister razpisati notranje posojilo v znesku ene milijarde dinarjev potom loterije. Direkcija državnih dolgov izdeluje načrt o načinu amortizacije tega posojila, ki naj bi se porabilo za popravilo železniških prog, za gradnjo državnih poslopj, za zmanjšanje cirkulacije papirnatega denarja in deloma za odplačilo dolga pri Narodni banki. Posojilo naj bi se obrestovalo po 5-5% in amortiziralo z 1-5% loterijskim potom. Zrebanje naj bi bilo štirikrat na leto, vsakokrat z glavnim dobikom 1 milijon dinarjev.

* **Tiskovne pravde spadajo pred senat.** Tako je sedaj odločilo v konkretni zadevi kot vrhovno sodišče Stolice morice v Zagrebu. S tem je končno nezvestno stanje, ki je vladalo doslej pri nas vesled nepravilne interpretacije besedila ustave. Tiskovne pravde se bodo torej odselej vršile pred nepristranskimi sodniki, ki niso dostopni nim vplivom, katerim so v večini slučajev doslej podlegali porotniki. S tem je tudi mnogo pomagano za čiščenje javne morale, ker bodo izvestni obveščevalci sedaj morali malo bolj brzdati svoje zlobne jezike. Seveda pa še ostane živa potreba po novem enotnem tiskovnem zakonu.

* **Zrtev opozicijske podivjanosti** je postal znani dalmatinski novinar Lupis. Nahajal se je v Ameriki na velikih predavalnih turnejah, posvečenih propagandi za jugoslovansko jedinstvo, kateremu je služil celo svoje življenje. Kakor znano, je med ameriški Jugoslovani zelo močna blokaška - radićevska struja. Lupisova predavanja, pri katerih je zlasti pobijal vnebovpijoče laži, ki jih širijo o nas, so tudi res imele med ameriški Jugoslovani velik uspeh. — Zato je Lupis bil kmalu trn v peti blokašev in radićevcev. Na predavanje v Chicagu so zato prišli z namenom, da napadejo idealnega propagatorja. Izvali so velik nemir in pretep, navalili na govorniški oder in končno v občeem vrvežu Lupisa ubili. Policija je intervenirala prepozno, dobila je le še nekatere ubijalce. — Rajnkemu Lupisu časten in tople spomin!

* **V Julijski Benečiji ne sprejemajo slovenskih poštnih nakaznic.** Slovenski poslanci v rimskem parlamentu so vložili na vlado interpelacijo, v kateri zahtevajo pojasnila, zakaj je pošto ravateljstvo v Trstu prepovedalo izpolnjevanje poštnih nakaznic v slovenskem jeziku.

* **Sodnik — vodja pretepačev.** Kaj takega se ni bilo slišati. Kar pa ni moglo drugod, to se dogaja na Koroskem, v deželi, kjer vladajo popolnoma turške razmere. Povsod varujejo sodniki svoj ugled in čast svojega stanu, velikovski sodnik dr. Poetsch pa je šel med plačane in pijane razgajače ter jih celo ščeval proti Slovincem - domačinom. Kako bi mogel tak igrati vlogo sodnika, ako pride zaradi grebnjskih in velikovskih dogodkov do tožb. Takemu sodniku slovensko ljudstvo ne more zaupati. No-beden koroški Slovenec ni tako omadeževal ugled avstrijske republike kakor je to storil velikovski sodnik dr. Poetsch.

* **Naročnino na knjige Tiskovne zadruge,** zlasti na njeno najnovejšo izdajo Sienkiewiczovih romanov, sprejema v Mariboru podružnica «Jutra» v Barvarski ulici št. 1. Telefon 22.

* **Podružnica «Jutra» v Mariboru,** v Barvarski ulici št. 1, je otvorjena za občinstvo vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 18. ure. Tam se sprejema naročnina in oglašuje ter uredniške informacije. Telefon št. 22. Istotam je tudi zastopništvo «Tiskovne zadruge», katere knjige se dobivajo po originalnih cenah.

* **Rudarska akademija v Mariboru.** Na zadnji seji občinskega sveta mariborskega je naznanil mestni župan, da je pokrajinski namestnik poslal dopis, v katerem poroča, da se namerava v Sloveniji ustanoviti rudarska akademija. Pokrajinski namestnik je povodom svojega bivanja v Beogradu interveniral pri vojnem ministru, naj bi vojna uprava prepustila poslopje bivše vojne realke v Mariboru za to akademijo, kar pa je minister odklonil. Zato vpraša mestno občino, če hoče preskrbeti občina za akademijo potrebno poslopje. Občinski svet je pritrdil županovemu predlogu, naj si občina priskrbi najprej informacije, kakšno poslopje bi bilo potrebno in kakšni stroški bi bili s tem zvezani.

* **Trgovska visoka šola v Zagrebu.** Prošlo soboto je prispela v Beograd deputacija dijakov trgovske visoke šole v Zagrebu. Deputacija ima naloge, da pri ministrstvu prosvete posreduje, da se ta največja strokovna šola te vrste spoji s univerzo v svojstvu fakultete.

* **Da ne bo zamenjave, ugotovljamo,** da g. Kosta Ristić, čigar poslovanje kot sekvester je bilo v soboto na razgovoru v finančnem odboru nar. skupščine, ni identičen z g. Atanasijem Ristićem, upraviteljem Windischgrätzovih posestev na Planini, kateri vodi upraviteljstvo v vzornem redu in v splošno zadovoljnost prebivalstva.

* **Obrotniški sestanek so priredili v nedeljo mariborski in celjski obrtniki.** Udeležil se ga je tudi obrtni komisar g. Založnik. Razpravljalo se je o skupnih smernicah za vzgojo obrtniškega naraščaja, o vajenskih domih in drugih stavekih vprašanjih.

* **Družba sv. Cirila in Metoda** naznaja, da so nove pomladanske razglednice že na razpolago. Razglednice so lične in umetniško dovršene, delo domačega umetnika in domače tiskarne. Uporabljajte jih o vsaki priliki, posebno pa sedaj za velikonočne praznike.

* **Redek primer požrtvovalnosti.** Ko je bil na običnem zboru «Kola jugoslovenskih sester» razgovor o ustanovitvi «Materskega in dečjega doma», sta izjavili dve državni uradnici, da prispevata odselej vsak mesec, dokler bosta v aktivni službi po 25 Din za to velevažno socialno ustanovo. Ena izmed gospodičen je poštna uradnica v Ljubljani, druga pa uradnica v zdravilišču Rogaske Slatine. Ta čin je pač tako lep primer nesebičnega in plemenitega žrtvovanja za idejo, ki se jo je oklenilo slovensko ženstvo z vso verno, da zasluži javno priznanje in vsestransko posmehovanje. Če pomislimo, da so dohodki državnih nastavljenk zadostni komaj za skromno življenje, tedaj ne moremo dovolj visoko oceniti tega dejanja. Takšen idealizem našega ženstva nam daje upanje, da bomo prišli do cilja in da bo zgled teh dveh uradnic vplival na tiste kroge, ki z lahkoto pogrešajo večje vzote.

* **Razporedja civilnih oblek.** Intendant za Slovenijo v likvidaciji bo v času od 18. aprila do 31. maja na dražbi prodajal stare civilne obleke, perilo in čevlje.

* **Razid društev.** «Vojaško bojno društvo» za Hum in okolico pri Ormožu, ki je prenehalo poslovati ob razsulu avstrijske države, se je prostovoljno razšlo, istotako tudi bralno društvo «Edinost» v Središču.

* **Nov sanatorij v Novem Sadu.** Ministrstvo za narodno zdravje je nekemu konzorcijski podelilo dovoljenje, da v Novem Sadu ustanovi kirurško-ortopedičen sanatorij. Z zgradbo sanatorija prične že letošnjo pomlad.

* **Sneg na Pohorju.** V nedeljo je zapadel po vsem Pohorju globoko v nižino nov sneg. V Mariboru je zaradi tega pritisnil mraz.

* **V znamenju mačka.** Neki Rupert Seneković je našel na neki nji v Studenčih pri Mariboru možki suknič, kravato in klubok. Po najdenih dokumentih je spoznal, da je vse last Vinka Jandla iz Studencev. Zato je odšel takoj k njemu in mu hotel najdene predmete vrniti. Ta pa ga je za hvalenost še nahrulil, češ da ne prevzame ničesar, ker manjka 1700 kron, ki so bile v suknič. Seneković je nato izročil najdene predmete policiji, kateri je Jandi pozneje priznal, da je poplaval imenovani večer v kavarni «Draava» v Mariboru. Kaj se je zgodilo kasneje, pa ne ve ničesar.

* **Utopljenec.** V nedeljo so potegnili pri Vevčah iz Ljubljane že dolgo pogrešanega narednika 40 pp. Matka Visočnika in prepejali truplo v mrtvašnico. Nesrečnej se najbiže izvršil samomor.

* **Strašna nesreča** se je pretekli teden pripetila v mlino vdove Ritupar v Sebeborcih v Prekmurju. Ko je sedemdesetletni sin omenjene vdove hotel urediti transmisijo na kolesju, zgrabilo ga je kolesje ter ga nekolikokrat zavrtelo. Polumrtvi mu je roke in noge ter mu zdrobilo lobanjo. Ves razmesarjen je mladenič na mestu mrtev obelžal.

* **Iz umobolnice** je pobegnil Ljudovik Merhar, trgovec iz Dobrne vasi pri Kolčevju. Star je 30 let.

* **Napad na železniški vlak pri Zeleniki** v Mostaru se je prošil toden pričela glavna obravnava proti trinajstori hajdukovi, ki so dne 22. junija lanskega leta na postaji Glavako pri Zeleniki v južni Dalmaciji napadli železniški vlak. Hajduki so s streljanjem ustavili vlak, iztirali iz vlaka vse potnike ter jih popolnoma oplenili. Razprava, ki bo trajala več dni, vzbuja tamkaj veliko zanimanje. Obtoženci pokrivajo svoje razbojništvo s sijajnim plašem borbe za črnogorsko «narodno» svobodo. Pri oropanju potnikov sta bila strojevodja in poštni uradnik ustreljena. Obtoženci so večjim delom Črnogorci, med njimi trgovski akademik Jovo Živanović.

* **Nezgoda.** Franc Stanovnik, posestnik v Poljanah nad Skofjo Loko je v temi na dvorišču tako nesrečno padel, da si je zlomil desno roko. — Josipu Marincu, delavcu pri tvrdki Mediš & Zankl, je pri delu stroj mlenje harve požgaloval levo roko. — Ivana Speh, posestnikova hči iz Kozaš pri Ložu je padla pod voz, ki ji je stal levo roko. — Alojz Izlakar, posestnik iz Hrastruka pri Trojancih se je vlogel na zakurjeno peč, ker ga je preveč trgalo po udih. Medtem je zapal. P-č je postajala požgana vedno bolj vroča in je dobil Izlakar kmalu tako močne opekline po vsem hrbtu, da je moral v bolnico.

* **Najden utopljenec.** V Vevčah so potegnili iz Ljubljane narednika 10. polka Matka Visočnika. Pogrešali so ga že dalj časa.

* **Požar v Žirovnici.** Poročajo nam: V soboto dne 8. aprila ob treh zjutraj je na nepojasnem način izbruhnil požar v gospodarskem poslopju hiše M. Soklića v Žirovnici na Gorenjskem. Takojšnji pomoči sosedov in požarne brambe iz Breznice se je zahvaliti, da ogenj ni uničil v bližini se nahajajočih poslopj Kržišnika, Svetina in poštne urada v poslopju poštarja Svetina. V slučaju, da bi bila vladala suša, kot pred meseci, bi bila nevarnost za vso Žirovnico. Požarna bramba iz Breznice se je pod vodstvom načelnika, župana Fmžarja, hvalevredno udeležila pomožne ekipe.

* **Steklenica je eksplodirala v roki** Jeri Hribar, delavci v pivovarni Union v Ljubljani. Eksplozija je v trenutku, ko jo je pri polnjenju hotela zamašiti. Hribarja je dobila močne rane po levi roki.

* **Tatvine.** Doslej neznanji vlomilci so vdrli te dni v prostore Kmetijske zadruge v Begunjah ter odnesli manufakture usnja in specerijskega blaga v vrednosti 14.000 kron. — Ljubljanski tvrdki Uher je bilo na jeseniškem kolodvoru ukradenih iz vagona šest zabojev suhih sliv, vrednih nad 4000 kron. — Urarju Motnikarju v Zagorju je ukradeno zlatnine in srebrnine za 38.000 kron.

Objave

* **Redni letni občni zbor** pevskega društva «Ljubljanski Zvon» se je vršil ob udeležbi 70 izvršujočih in podpornih članov v nedeljo popoldne. Funkcionarji so podali izčipna poročila o društvenem delovanju v minuli sezoni. Društvo je pridržalo dva koncerta v Ljubljani, Adamičev večer in koncert jugoslovenskih narodnih pesmi, koncert oddelka moškega zbora v Črnomlju, sodelovanje pri odkritju spominske plošče Podlmbarskemu v Krašnji, na svetosavski proslavi Bratstva, na koncertu Udruženja jugoslovenskih novinarjev, na akademiji Udruženja gledaliških igralcev itd. itd. Založba novih skladb se pospeši. Društvo ima 7 častnih, 86 ustanovnih, 325 podpornih in 70 izvršujočih članov. V preteklem letu je imel odbor 18 sej, pevski zbor 145 vaj. Vsa poročila je občni zbor odobruje vzel na znanje. Pri volitvah so bili v odbor izvoljeni med drugimi: dr. Anton Švigel kot predsednik, Jakob Lumbar kot podpredsednik, Zorko Prelovec kot pevovodja, Dore Matul in Konrad Tavcar kot tajnika in Karol Wohinc kot blagajnik.

* **Za koncert pevskega društva «Smetane»** iz Prage so v predprodaji vstopnice od 10. t. m. dalje v pisarni Glasbene Matice, na kar občinstvo že danes opozarjamo. Koncert se vrši v Unionski dvorani. Sedeži po 15, 12, 10, 8, in 6 Din.

* **Vprašanje prosvodne porote.** O tem predmetu priredi društvo «Pravnik» v Ljubljani diskusijski sestanek v sredo, dne 13. t. m. popoldne ob pol 5. uri v sodni palači (soba št. 79). Poročevalec bo univ. prof. dr. M. Dolenc.

* **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana** vabi svoje člane k predavanju, ki se vrši v sredo, dne 12. aprila t. l. ob 20. uri v univerzni dvorani Deželnega dvorca. Predava gospod univerzitetni profesor dr. ing. Aleksander Mitinjski o «preizkušanju materiala, osobito železniškega».

* **Redni občni zbor «Kluba Primorja»** v Ljubljani se je vršil dne 4. t. m. na Bleiweisovi cesti št. 21. V odbor so bile izvoljene sledeče gospe: predsednica: Vida dr. Baltičeva, tajnica Olga Zajčeva, blagajničarka Milena dr. Jožinova, namestnica: Maša Gromova, Goštica dr. Novakova, Olga dr. Pucova. Odbornice: Ema dr. Dorčičeva, Roža dr. Gregorinova, Marijeta Gostišova, Marija Kopacova, Ljiljana Siščeva, Ida Mašerova, Irma Marušičeva, Zofka Strgarjeva, dr. Vojlavšekova in Milena dr. Žerjavova. Pregledovalke računov: Karla dr. Šaplova in Šmucova. Poverjenica Franja Copicova.

Gospodarsvo

POLOŽAJ NA ŽITNEM TRGU.

Zagreb, 9. aprila.

Pretečeni teden je bil brez večjega prometa. Inozemstvo je po našem blagu precej povpraševalo. V prvi vrsti pride za nas v obzir dunajski trg, kjer se je v manjših količinah tržila naša koruza. Razvoj izvoza zelo ovira prometna nesigurnost in otežkočeni devizni promet. Koliko se še pri nas zaloga žita, o tem so mnenja različna. Nekateri trdijo, da domače zaloge ne bodo več zadostovale do žetve, vsled česar da bi bilo pričakovati, da se sploh zabrani nadaljni izvoz. To, da kupuje naša vlada v Rumuniji žito, še sicer ni znamenje, da v resnici primanjkuje blaga, kajti vojvodinski spekulantji imajo nedvomno se precejšnje zaloge, s katerimi čakajo na ugodnejšo priliko, da pritisnejo ubogega konzumenta.

Domači konzum je bil pretečeni teden še vedno precej vzdržljiv, ker se je nadejal, da padanje cen se ni prenehalo. Vendar so se pretekli teden cene precej ustalile. V pasivnih krajih ni več mnogo zalog, vsled česar za enkrat ni pričakovati znatnega znižanja cen, čeprav so cene na svetovnem trgu vsled obetajočih se dobre letine precej nazadovale. Čim se izkaže, da letina pri nas res dobro obeta, bodo cene padle.

Pšenica se je tržila povprečno po 1700 K pariteta vitovna postaja. Promet ni bil velik, ker mlinom ta cena ni konvegnirala.

Koruza se je izvažala v znatnih količinah. Na trg je prišlo precej defektne blaga. Vagonsko blago do 1400 K pariteta Sisak.

Po ovsi vlada zopet povpraševanje. Za slavonsko blago se ponuja ca. 1300 K pariteta Zagreb.

Rž se ni ponujala v večjih količinah. Ponudbe so se gibale med 1380 — 1400 K pariteta vitovna postaja.

Povpraševanja po ječmenu ni bilo posebnega, ravno tako tudi ne ponudb. Za blago se je zahtevalo 1270 — 1300 K pariteta vitovna postaja.

Za moko (finejšje vrste) se zahteva 25 do 26 K pariteta vitovna postaja. Ker je bilo zadnje dni malo prometa v moki, je pričakovati, da bo povpraševanje po moki naraslo.

Za otrobe je bilo malo zanimanja. Ponujali so se po 900 — 950 K pariteta vitovna postaja.

NARODNA BANKA.

Stanje dne 31. marca 1922.

Aktive (v milijonih dinarjev): kovinska podloga 393.9 (— 2.8), posojila 897.7 (+ 27.5), državni dolgovi 4118.3, vrednost državnih domen 2138.3. Pasive (v milijonih dinarjev): glavnica 15.1, rezervni fond 1.9, novčaniice v obtoku 4784.7 (+ 56.3), razne obveznosti 889.2 (— 39.7), zahteve države za založene domene 2138.3, saldo raznih računov 19.1 (+ 8.1).

Številke v oklepajih pomenijo spremembe napram stanju dne 22. marca.

— V svrhu hitrejšega poslovanja pri Narodni banki je finančni minister osnoval poleg prvega še drugi osek odbora pri Narodni banki.

— **Ogromna ležišča soli v Bosni.** V okolici Tuzle v Bosni so odkrili velika ležišča soli. Te dni izvršena strokovnjska raziskavanja so imela zelo ugoden uspeh. Ležišča soli je tako izdatno, da bi se moglo v sezoni pridelati do 4400 vagonov soli, s čemer bi bila pokrita četrtina potrebščin vse naše države. V kratkem se odposlje posebna komisija na lice mesta, da uredi eksploatacijo solnega ležišča.

— **Vpisi v trgovinski register:** «Jugoslovanska» družba z o. z. v Ljubljani (trgovina z motorji, motornimi vozili itd., prevažanje tovorov in oseb, mehanična delavnica in garaža itd.); Milinković & Co., Ljubljana (trgovina s tehničnimi predmeti); Šostrič, Petan & Erker, Ljubljana trgovina s železnino in stroji na drobno in debelo; I. & V. Vokač, Ljubljana (manufakturna trgovina na drobno); Benčina in Tomec, kartonažna tovarna v Mariboru; «Maras», mariborska rafinerija mineralnega olja in kemična tovarna, družba z omejeno zavezo, Maribor; Avtomobilska prometna družba Maribor-Gornja Radgona, d. s. o. z. pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

— **Zlata pariteta v Avstriji.** Poslovno vodstvo Avstro-ogrsko banke poroča, da je zlata pariteta (preračunska razmerje pri plačanju carine v zlatu) določena za dobo od 10. do 17. aprila z 1560 papirnatih a. K.

— **Zunanja hmeljska trgovina Češkoslovaške** v februarju. Po poročilu statističnega državnega urada v Pragi se je izvozilo iz Češkoslovaške v mesecu februarju skupaj 2922 starih centov (po 50 kilogr.) hmelja, a uvozilo se je le 54 starih centov hmelja (večinoma iz Poljske). Od izvoženih 2922 starih centov je bilo v Nemčijo 1450, Belgijo 272, Francijo 180, Madžarsko 64, Nizozemsko 112, Avstrijo 38, Grčijo 46, Švico 70, Anglijo 414, Britantino 66, Zedinjene države 178, Britsko Avstralijo 40 in druge države 62.

— **Ureditev inozemskih plačil v Rumuniji.** Iz Bukarešte poročajo: Ministrstvo pravde je sklenilo, določiti iz zastopnikov ministrstev pravde, industrije in finance, bank in trgovinskih zbornic komisijo, ki bo izdelala osnutek za ureditev vprašanja inozemskih plačil.

— **Poplava bankovcev v Avstriji.** Po stanju dne 31. marca je narasla množina bankovcev v zadnjem tednu marca za 22 milijard na 304 milijarde a. kron.

— **Vpliv padca marke na nemško zunanjo trgovino.** Po neki nemški statistiki znaša izguba nemške zunanje trgovine samo vsled propadanja vrednosti letne 3.2 milijarde mark.

— **Padanje cen na svetovnem žitnem trgu.** Pred nekaj tedni je prišlo do preokreta na svetovnem žitnem trgu. V Zedinjenih državah so se po objavi prvega uradnega poročila o stanju setev znižale cene in se vzdržujejo navzlic živahnemu valovanju precej nizko. Povpraševanje po pšenici je popustilo tako v Severni kot Južni Ameriki, tako da se v Evropi, celo v Nemčiji prevaža neprodana pšenica. Kontrolirane vidne zaloge pšenice v Zedinjenih državah in v Kanadi znašajo točno 50 milijonov bušlov. Po uradni cenitvi je Kanada pridelala v zadnjem žetvenem letu okrog 300 milijonov bušlov pšenice proti 264 milijonom v prejšnjem letu. Privatna poročila o prezimlji ozimnega žita v Severni Ameriki so ugodna. Po neki angleški cenitvi je svetovna potreba žita do nove žetve več kot popolnoma krita.

— **Obtok bankovcev v Švici** znaša po izkazu Švicarske Narodne banke z dne 31. marca 880.859.250 frankov. Proti prejšnjemu izkazu je zaznamovati porast za 46.244.970 frankov.

— **Obtok bankovcev v Nemčiji.** Po izkazu Nemške državne banke z dne 31. marca se je pomnožil obtok bankovcev v Nemčiji v enem tednu za 7.767.814.000 na 120.671.352.000 mark. Kovinska podloga je narasla za 294.000 na 1.016.163.000 mark.

— **Preko milijarde napačno žigosanih bankovcev** v Madžarski. Iz uradnih obvestil o emisiji bankovcev Notnega zavoda v Budimpešti je razvidno, da je moral zavod izmenjati 1.1 milijarde bankovcev za napačnim žigom, ker so imajetelji teh bankovcev dokazali, da so jih sprejeli za prave.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 103 — 105, Bukarešt 242 — 248, Milan 1680 — 1715, London 1410 — 1420, Newyork 314 — 315, Pariz 2890, Praga 621 — 625, Švica 6200 — 6275, Dunaj 4.15 — 4.20, Budimpešta 38 — 39, Varšava 9.50 — 10, valuta: dolar 310 — 316, avstrij. krone 4, češke krone 600 — 610, napoleoni 1000, marke 110 — 116, leji 240, lire 1680 — 1690.

Banka za Primorje 700, Brodska banka 360 — 370, Hrvat. eskomptna banka 795 — 800, Jadranska banka 1135, Jugoslovenska banka 480 — 490, Ljub. kreditna banka 945 — 1000, Slavonska banka 480 — 490, Prastrediona 5000 — 5050, Rečka pučka banka 455 — 460, Slov. eskomptna banka 695, Srpska banka 735 — 745, Eksploatacija drva 585, Dubrov. parobrodna družba 5600, Gorani 602, Narodna šumska industrija 545 — 555, Načička industrija drva 496 — 500, Gutman 1360, Slavonija 560 — 565, Union 2800, Ljub. strojne tovarne 865, Trbov. premogokopna družba 1060.

Beograd, devize: London 380, Pariz 728 — 732, Newyork 79.50 — 80, Milan 420 — 423, Zeneva 1550 — 1570, Praga 154 — 154.50, Berlin 26.30 — 26.50, Dunaj 1.05 — 1.07, Bukarešt 60 — 61.

Praga, devize: Berlin 16.95 — 17.35, Curli 1001 — 1005, Milan 276 — 278, Pariz 473 — 475, London 226.37 — 228.37, Newyork 50.90 — 51.50, Beograd 61.75 — 62.75, Solija 34.85 — 35.65, Dunaj 0.5737 — 0.7737, Varšava 1.27 — 1.47, Budimpešta 5.90 — 6.30; valute: nemške marke 16.95 — 17.35, švic. franki 696 — 700, lire 273 — 275, franc. franki 470 — 472, funti 225.37 — 227.37, dolarji 50.70 — 51.30, dinarji 62.75 — 63.75, levi 33.60 — 34.40, avstrij. krone 0.60 — 0.80, poljske marke 1.27 — 1.47, madž. krone 5.90 — 6.30.

Curli: Berlin 1.70, Newyork 514, London 22.71, Pariz 47.30, Milan 27.75, Praga 10.05, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.58, Varšava 0.13, Dunaj 0.066, avstrij. žig. krone 0.07.

Dunaj, devize: Zagreb 23.67 — 23.72, Beograd 94.48 — 94.72, Berlin 25.70 — 25.80, Budimpešta 9.37 — 9.43, London 339.50 — 340, Milan 412.70 — 413.30, Newyork 7681.50 — 7693.50, Pariz 707.50 — 708.50, Praga 152.27½ — 152.47½, Solija 52.70 — 52.80, Varšava 1.99½ — 2.03½, Curli 1493.75 — 1496.25, valute: dolarji 7631.50 — 7643.50, levi 51.70 — 51.80, funti 337.75 — 338.25, franc. franki 707.50 — 708.50, lire 410.70 — 411.80, dinarji 94.43 — 94.67, poljske marke 201 — 205, leji 56.19 — 56.31, švic. franki 1486.25 — 1488.75, češke krone 152.15 — 152.35, madž. krone 9.42 — 9.49.

Berlin: Italija 1607.95 — 1612.05, London 1319.30 — 1322.70, Newyork 297.87 — 298.63, Pariz 2756.55 — 2763.45, Švica 5817.70 — 5832.30, Dunaj 3.95½ — 3.99½, Praga 584.25 — 585.75, Budimpešta 35.85 — 35.95, Solija 206.70 — 207.30.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič, Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

„DRAGICA“

(Konec.)

Iskraj pa se je ogrnila teta z jutranjo haljo okrog vratu in zatulila: „Dovolj teh neumnosti! Molčita mi obo! Ti pa mi jasno odgovori! Ali je Franc pretrgal zaroko?“

„Da, tetka, Franc me ne mara več!“ sem rekla nalašč z jokavim glasom.

„Zakaj ne? Kaj si mu storila? Presneti otrok, vsi morajo bežati od tebe! Pomisli na — barona Livarota! Kdo bi si mislil! Imela sem ga za tako zanesljivega! — O ti preklicani moški! To raj te ne ljubi več?“

„Ne, teta, on ljubi druge.“

„Katero pa, za Boga?“

„Marie-Fleur.“

„Ali ti je povedal?“

„Da, po ovinkih.“

Teti se je razjasnilo lice, prišla je Lipe za roko in rekla: „No, Lip, dečko moj, dosti muke si prestal. Žal mi je bilo na skrivnem za te. Vidiš, tako se čisto silno zamotane stvari v življenju od samega razvozlajo.“

Lip je napravil mučeniški izraz in rekel:

„Ah, milostiva, samemu sebi se smim, tako me je šušala ta brezupna ljubica.“

„Res?“ sem se zasmejala. „No, nočem te pitati z najboljšimi jedmi, samo da dobiš vse, česar si dosedaj počeš.“

Teta pa je svečano pripomnila: „Lip, vedel si se kot vitez in junak, to

je res. — Povej mi sedaj še, kaj je z onim kamenčkom! Ali ga še imaš?“

„Da, milostiva. Nočil sem ga etalno na prsih, da mi ohladi srce; pa kaj še, sam kamen se je ogrel na mojem vročem srcu.“

Teta pa je začela resno:

„Lip, dečko moj, jutri dopoldan mi prideš v gala, kakor se spodobi; zaročnega prstana ne pozabi in šopka tudi ne. — Jaz se držim starih običajev.“

„Ali naj stariši tudi pridejo?“

„Ni treba. Najprej se pomenimo mi trije. Vse drugo prepusti meni. Ti si še premlad za take stvari. Pisma bomo že mi sami uredili.“

Sluga je javil, da prosi Klavdija teta na par besed. Teta je odšla v salon.

Jaz pa sem se splazila k vratom Francove sobe in prisluškovala. Odprla sem jih malo in videla, kako bolnik mirno spi, enakomerno sope, ustnice so se mu že pordečile; pustila sem ga, da sanja svoje blažene sanje.

Ko si je Klavdija potegnila z rok rokavice, je zablestel na njenem prstu dragocen prstan z dijamantom in rubinom.

„Kako krasen prstan, Klavdija!“ sem vzkliznila začudena.

Klavdija se je že pripravila na naše presenečenje, obraz ji je zažarel in rekla je počasi:

„To je moj zarčni prstan.“

Kar spogledali smo se.

„In kdo je ta srečni smrtnik?“ je vprašala teta.

„Jaz, milostiva!“ se je oglašil za nami nek nosljajoč glas in — gospod de Balaquin se nam je poklonil. Ni ga bilo spoznati. Prenovljen in pomlajen od nog do glave, Repenčil se je zmogovito kakor petelin.

Teta je takoj spustila puščico na nekdanjega prijatelja barona Livarota: „Čestitam! Saj žarite od same sreče! Radost vam sije celo izpod las na glavi!“ — Vse najboljše, gospod de Balaquin! Ogenj ljubezni vam še nahod posuši; toda Klavdiji ob strani vam bo vseeno šumelo po glavi, to mi lahko verjamete.“

Klavdija se je ugriznila v ustnice, gospod de Balaquin pa se je dostojanstveno — vesknil.

Da pridemo na drugo smov, nam je gospod de Balaquin pravil zanimive stvari o zadnjem dvoboju Francovega konja so našli upehanega in izmučenega pri escednji postaji. De Balaquin da je prisluškoval na razvalini svoječasno napovedi dvoboja med Lipom in Calbo. Da je hotel dvoboj preprečiti in zato obvestil policijskega komisarja. Ta pa je takoj spoznal v laživojvodi nevarnega mednarodnega sleparja. Nato nas je de Balaquin povabil na svatbo, ki se bo vršila v šestih tednih. Klavdija pa je med tem pogovorom nam vsem z očmi dovolj jasno govorila, da se ji kot ženi de Balaquina ne bo slabo godilo in da se v slučaju dolga ne bo ničesar odrekla. Njen stari ženini ni seveda tega prav nič opazil in je navdušeno končal svoj govor:

„Nimfa Klavdija se je izpremenila v ženo, vzela mene med bogove in sedaj grem v Olimp!“

Tu pa opazim v veli belo postavo Marie-Fleur. Hitela sem ji nasproti: „Danes sme vstati. Zdravnik je dovolil.“ Pobledele je od veselja. Hotela sem ji povedati Francovo skrivnost, pa je ravno stopil iz salona de Balaquin s svojo nevesto.

Hiteli sva k Francovi sobi. Rekla sem ji: „Še eno novico ti povem: gospod Lip in Dragica sta se zaročila.“ Obledela je še bolj: „In ubogi Franc?“ — Najbolje bi bilo zanj, da umre, ko je tako nesrečen. Jaz sem mu vedno želela samo srečo.“

„Da umre? Kaj še! On boče živeti. Če mu pa res boče sreče, pač in mu to povej, saj komaj čaka, da te vidi.“

Lip je odprl vrata bolnikove sobe in rekel: „Franc, Marie-Fleur je prišla.“

„Zakaj ne pride k meni.“ je rekel Franc vznemirjeno. „Takoj jo hočem videti in govoriti z njo.“

Lip jo je pripeljal k njegovi postelji in Franc je ležal samo: „Marie-Fleur, sladka Marie-Fleur, odpusti mi!“

Marie-Fleur ni mogla ničesar govoriti, kakor v sanjah je ponavljala:

„Pri njem! Pri njem! — Za celo življenje!“ Čustva so jo obvladala, venomer je ihtela — Lip in jaz sva šla von in pustila srečna dva, da uživata dolgo pričakovano veselje.

Teta je oblekla nov korzet, jaz pa belo obleko in tako sva pričakovali ženina.

Nenkrat se je pojavil pred nama ogleden grm, ne šopek, najbolj izbranih rož, za njim pa je stal Lip.

Teta je poskakovala sreče, nenkrat pa začela žugati proti nebu, kjer je sedaj etanoval baron Livarot. Pri spominu na svojo nesrečno mlado ljubico, se je starka spustila v jok.

Ko me je Lip objel, sama nisem vedela, ali naj plakam ali se smejem od sreče.

Kar zapazim, da ima Lip tako elegantne ozke škornje iz blestečega laka, da bi ponorela nad njimi celo Kitajka.

„Ne Lip, to je pa že preneumno.“ sem rekla. „Zopet tako ozke škornje! Moje noge me bole, če jih pogledam! To je že prava blaznost.“

„Ne, ravno nasprotno.“ je odgovoril sanjavo. „To je jako pametno. Ljubiti do prave pravce blaznosti — to je edino pravi način ljubljenja.“

„Dobro si se odrezal Lip, dečko moj.“ je vzkliznila teta, še vsa objokana ter pristavila, ko je opazovala, kako smo mi trije tesno objeti: Lip, rože in jaz:

„Ifigenija, zdaj pa zapri oči in se preseli tja gor k nevestum ubožni! — Ne, Ifigenija, ostani raje tu dol in odprti oči, da vidiš, kako se ljubijo tvoji srečni otroci!“

Naročite! Dr. Iv. Prijatelj:
Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma.
418 strani.
Cena D 33.—, po pošti D 1:50 več.
Kdor boče poznati rusko književnost in razvoj ruskih razmer, mu je ta knjiga neobhodno potrebna.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Prenovljen, prvovrsten
avto
30 HP, šest sedežev, 1037
se ceno prodaja.
Ogleda se v garaži J. Gorec, Ljubljana.

Ing. dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjeni stavbni inženir in mostni stavbenik
Ljubljana, Gradišče 13.
Staršno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekture ter vsakovrstno visoko zgradbo. 241
Izvajatelj. Projektiranje.

Vremensko poročilo						
Ljubljana, 10. aprila 1922.						
Ljubljana 306 m nad morjem						
Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Vetar	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763.2	3.7	sev. vzh.	oblačno	44.2
Ljubljana	14.	762.7	5.6	sev. zap.	dež	—
Ljubljana	21.	761.8	3.3	sev. vzh.	oblačno	19.0
Zagreb	7.	760.9	5.0	sev. zapad bresvetra	pol obl.	14.0
Beograd	7.	761.6	5.0	—	—	1.0
Ludaj	7.	763.7	3.0	—	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inmost.	7.	762.0	3.0	zapad	oblačno	3.0

V Ljubljani barometer nestan., temper. niska. — Solnce vzhaja ob 5:28, zahaja ob 18:42.

Pletiljke na stroj,
izurjene, išče za takoj pod ugodni pogoji in priporočila raznovrstne pletenine lažnega izdelka, kakor: damske majice in bluze, jope, otroške perile, gamaše, dokolenice, sviterje, čepce itd. — Izdeluje tudi po naročilu!

Pletilnica Ciril Vajt, Kranj.

Potnike
večje in dobro vpeljane, ki so že z dobrim uspehom potovali za veliko tovarno ali trdiko
iščemo za razprodajo naših čevljev.
Stalno mesto, plača po dogovoru, nastop takoj. Ponudbe z navedbo dosežanega delovanja, spridevali in zahterki na And. Jakil, tovarna koč in čevljev, d. d., Karlovac (Hrvatska). 1037

Primerno darilo otrokom za pirhe
je ilustrovan otroška knjiga
„Iz Ljubljane čez poljane“.
Založila VIDA JERAJEVA, ilustroval prof. G. A. Kos.
Dobi se v „SLOVENSKI MATICI“, Kongresni trg 7/I od 3. do 5. ure popoldne. — Cena D 15.—
Istotam je naprodaj „Češka antologija“, ki je ravnokar izšla. — Cena D 12.—.

Mali oglasi

Službe
Akademik
prevzame inštrukcije iz matematike za višje razrede srednjih šol. — Ponudbe na upravnishvo „Jutra“ pod šifro „Akademik“. 1032

Portir, 1031
starejša moč, z dobrim spricvalom, išče službo v kakem hotelu v mestu ali na deželi. Ponudbe na anonimni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Šodna ulica 6.

Učenka, 1029
stara 16 let, poštenih staršev in lepega vedenja, želi vstopiti v trgovino v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravnišvo „Jutra“ pod št. „16/a“.

Naoobrazen 23 let stari gospod
neozžen, absolvent mečanske šole, neomažeževane preteklosti, strogega in energičnega značaja, več slovenskega, srbo-hrvatskega in nemškega jezika, išče službo kot začetnik pri lovskem in gozdnom pasništvu ali v kakim lezni trgovini, najraje pa gre k večjemu ali srednjemu veleposrestru (grajščini) za oskrbnika, oziroma kot zaslonba gospodarju. Nastop po moč

nosti takoj. Cenjene ponudbe na upravnišvo „Jutra“ pod „Vzor marljivosti 34“. 1036

Prodaj
Mladi volčji psi
iz registriranega posjaka „Na Sotli“ s plemeni imi rodovniki, zabelenimi v pasjo plemensko knjigo, so na prodaj pri E. J. SUPANČ, ROGATEC. — Istotam se prodaj ali samsenja visoko breja, 9 letna dirjaška kobila „Amsel“, rekord 1:35.6, obrejena od originalnega ameriškega dirkača „Vandetta“. 986

Salonska suknja
naprodaj za 400 Din. — Na ogled v akadem kolegiju pri vratarju. Ljubljana, Kolodvorska ulica 22. 1021

Beli fižol 1006
(fižolica) v vrečah, bruto za netto po K 14.— za kg odaja trdka Paternost & Remic, Ljubljana, Slomškova ulica št. 11. Telefon št. 589.

Kupim
Oprava za spalnice kompletna, v dobrem stanju, se kupi. — Ponudbe pod

„Oprava“ na anonimno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 8. 1024

Razno
Dva dijaka ali dva druga gospoda
se sprejmeta na stanovanje in hrano. Na-lov pove upravnišvo „Jutra“. 1011

Kdo bi sprejel fanta,
starega 12 let, dobro razvitega, poštenih staršev, brez o eta, da bi se izučil kakšen obrt ali kaj aličnega. Odda se ga tudi za svojega kakšni boljši družini, ker je zelo razumen. Ponudbe sprejema upravnišvo „Jutra“ pod št. 12/b. 1025

14 letnega, poštenega, močnega, pridnega fanta
dam „čiti ključavničarstvo ali krojaštvo k mojstru, ki ga vzame v popolno oskrbo. M rija Polajner, Zirovnica.

Išče se družbenik ali družbenica 988
najraje samaki, ki želo stopiti v večje fe vpelj.no podjetje na debelo in na drobno ter trg. v zelo prometnem kraju več po dopisovanju. Kapital najmanj 200.000 do 300.000 h. Ponudbe pod „Pomlad“ na upra o „Jutra“.

ERJAVEC & TURK 449
„pri Zlati lopati“
trgovina z železnino (prej Hammerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križevniške cerkve.
Zaloga cementa in karbida.

Velika auto-delavnica in garaža
JOSIP JUG
sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela zajemena. 330
Maribor, Tržaška cesta 16.

Danes ponoči je umrl naš ljubi, zvesti tovariš in prijatelj, gospod

Vitomir Fedor Jelenc

urednik, pporučnik v rez., dobrovoljec s solunske fronte na posledicah vojnih naporov in požrtvovalnega novinarskega dela.

Ljubljana, dne 10. aprila 1920.

Uredniki „Jutra“.

Najfinejši riž

italijanske znamke, Vercelli AAA Glace Sublime, oddaja v vsaki množini nad 100 kg, kakor tudi cele vagon, najceneje in pod najugodnejšimi pogoji trdika

Paternost & Remic, Ljubljana,
Slomškova ulica št. 11, telefon št. 589. 1007

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je danes, po daljši in mučni bolezni, v dobi 59 let in previden z verskimi tolažili, preminil naš blagi in dobri oče, oziroma soprog, gospod

Krsta Stopar

državni gozdar,
dodeljen ravnanstvu državnih gozdov in doman v Ljubljani.

Pogreb našega nepoznanega pokojnika se je vršil v ponedeljek dne 10. aprila iz gradu Mokrice na pokopališče v Jesenicah ob Savi.

V Mokricah, dne 8. aprila 1922. 1024

Franja Stopar, soproga. Minka, Štefka in Krsta, otroci.